

Osoko bilkura

Bilbon, Euskaltzaindiaren egoitzan

2020ko abenduaren 18an

Urrutia, Andres, euskaltzainburua,
Videgain, Xarles, euskaltzainburuordea,
Kintana, Xabier, idazkaria,
Aleman, Sagrario, diruzaina,
Arejita, Adolfo, Iker sailburua,
Coyos, Jean-Baptiste, Jagon sailburua,
Azkarate, Miren,
Gonzalez de Viñaspre, Roberto,
Iñigo, Andres,
Irazu, Jose “Bernardo Atxaga”,
Kaltzakorta, Jabier,
Oñederra, Miren Lourdes,
Peillen, Txomin,
Rekalde, Paskual,
Uribarren, Patxi,
Urkia, Miriam eta
Zabaleta, Patxi.

Osa, Erramun eta
Mujika, Alfontso,
zegozkien gaietan.

Ezin etorria adierazi dutenak: Aurelia Arkotxa, Patxi Goenaga, Beñat Oihartzabal, Andoni Sagarna, Patxi Salaberri, Ana Toledo eta Mikel Zalbide.

Ahalak: Aurelia Arkotxak ahala Sagrario Alemani; Patxi Goenagak ahala Miren Azkarateri; iritsi bitartean, Jose Irazu “Bernardo Atxaga”k ahala Andres Urrutiari; iritsi bitartean, Jabier Kaltzakortak ahala Andres Urrutiari; Beñat Oihartzabalek ahala Miren Azkarateri; Andoni Sagarnak ahala Miriam Urkiari; Patxi Salaberrik ahala Andres Urrutiari; Mikel Zalbidek ahala Andres Urrutiari.

Batzarra Bilbon, egoitzan, egin da, 2020ko abenduaren 18an, ostiralean, 10:00etan.

A. Urrutia euskaltzainburuak euskaltzain guztiak agurtu eta etorririkozen zerrenda eta ahalak irakurri ditu. Quoruma badela egiaztatu ondoren, abenduko Osoko bilkurari hasiera eman zaio.

1. Osoko bilkurako (2020-11-27) bilera-agiria onestea, hala erabakiko balitz.

E. Osa idazkariordeak aditzera eman duenez, hiru idatzi jaso dira. A. Urrutiak bestelako oharrik egin nahi den galdetuta, ez da egin. Ondorioz, jasotako hiru oharrak aztertu dira.

Alde batetik, M. L. Oñederrak 7.1. puntuan formazko iruzkin txiki batzuk egin ditu. Guztiak onartu dira.

Beste aldetik, X. Videgainek bilera agirian, 7.1. puntuan, jasotakoari buruz zenbait iritzi jasotzen dituen idatzia aurkeztu du. Nolanahi ere, ez du testu bat beste batez ordezteko edota testu bat gehitzeko proposamenik egin. Azkenik, B. Oiarzabalek eskatu du 2. orrialdeko 3. puntuko amaierako paragrafoaren aurretik, testu bat gehi dadin. Era berean, bilera-agiriko beste pasarte batzuei buruz, azaroko bilkuran esan gabeko iritziak aditzera eman ditu idatziz.

A. Urrutia euskaltzainburuak X. Videgaini galdetu dio ea testu zehatza proposatzen duen, bilera-agirian jasoia izan dadin. Ezetz erantzun du. Horrela, bilera-agiria M. L. Oñederraren iruzkinak sartuta onartzen den galdetu du. Hori horrela, 17 boto jaso dira bilera-agiria onartzearen alde eta 6 boto zuri. Ondorioz, 2020ko azaroaren 27ko Osoko bilkurako bilera-agiria onetsi da.

2. Idatzi behar al dira erdal hitzetako zeinu diakritikoak euskarazko testuetan erdal hitzak erabiltzean? Noiz bai eta noiz ez? Aurkeztu.

Exonomastika eta Onomastika batzordeetako idazkariak, Alfontso Mujikak, egin du aurkezpena, bi batzordeetan eztabaidatutako txostena izan baita. Hasteko, azaldu du txostena ez dela batzordeen urteko lan-plangintzaren emaitza izan, 2019ko uztaileko Osoko bilkuran, galdera baten haritik, Osoko bilkurak berak egindako eskari bat baizik. Horregatik, txostena Osoko bilkuraren eskaera hari erantzuteko egin da.

Txostena atalez atal azaldu du: diakritikoak zer diren, zertarako baliatzen diren eta ortografiaren parte direla azaldu du, marka diakritikoa duen grafema hizkuntza bakoitzaren alfabetoaren berezko letra izan edo ez izan. Ondoren, diakritikoak agertzen diren testuinguruak zehaztu ditu, eta bakoitzean nola joka litekeen erakutsi, kontuan harturik zer dioten Euskaltzaindiaren arauak eta nola jokatzeko

duen *Euskaltzaindiaren Hiztegiak*: diakritikoak kanpoko izen arruntetan, pertsonen izen-abizenetan, kanpoko leku-izenetan eta, azkenik, pertsona-izen edo leku-izen ez diren izen berezietan. Kasu bakoitzerako proposatzen den irtenbidea zehaztu du. Ondoren, txostenaren eranskinak azaldu ditu, xehe deskribatzen eta zehazten baitira eranskinetan, batetik, zer dioten euskal estilo-liburuek, eta, bestetik, nola jokatzen den inguruko erdaretan: gaztelania, frantsesa, katalana, eta, xehekiago, ingelesa. Kanpoko hizkuntza-akademia eta erakunde arauemaileek zer arautu duten eta, bestalde, komunikabideetan, testu ofizialetan, hezkuntza-materialetan eta abarretan nola jokatzen den eta estilo-liburuek hizkuntza horietarako zer proposatzen duten ere aztertu da txostenaren eranskinetan.

Amaitzeko, txostenaren eztabaidaren emaitza azaldu du (txostenaren azken orrialdean deskribatzen da zehazki). Exonomastika batzordean, eztabaidatu eta ohar batzuk egin ondoren, puntu batzuetan adostasuna lortu da, eta beste batzuetan ez. Onomastika batzordean, eztabaidatu eta ohar batzuk egin ondoren, P. Salaberri eta A. Iñigo batzordekide ohiei ere bidali zitzaien. Horren guztiaren ondoren, batzordeak moldaketa batzuk proposatu eta ontzat eman du.

Osoko bilkurak eskerrak eman dizkie txostena paratzen ibili diren guzti-guztiei.

M. Azkaratek galdetu du irakaskuntzan, kazetaritzan, itzulpengintzan eta abarretan halako lan baten premia nabaritu ote den. A. Urrutia euskaltzainburuak aditzera eman du gai hau ortotipografiari buruz egin beharreko lan zabalago baten barruan kokatzea komeni dela, eta hori, XXI. Barne jardunaldietan, Zuzendaritzak aurkeztuko duen plangintzaldi berrirako egitekoen artean kokatu nahi duela. R. González de Viñasprek, bere aldetik, gaia lan zabalago batean kokatzearen aldeko iritzia azaldu du, bai eta gaineratu ere aztergai hau ez dela Onomastika batzordearen lehentasunik behinena eta egin bada Osoko bilkuraren eskariz egin dela. Azkenik, M. Urkiak esan du kontu honi buruz argibideak ematea presazkoa ez bada ere bideratzea komeni dela, bereziki, *Euskaltzaindiaren Hiztegiari* doakionez. Horrela, txostenari zer bide eman eztabaidatu da: oharrak egiteko epea zabaldu edo ortotipografiari buruz egin beharko den lan orokorrago baten barnean sartzeko utzi. Azkenean, bigarren aukera hobetsi da Osoko bilkuran.

3. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak. Batzorde Ahaldunduaren oharrak (XXIV). Jasotako oharrak aztertu eta erabakiak hartu.

Aztergai honi dagokionez, M. Urkia Batzorde Ahaldunduko idazkariak azaldu duenez, azaroko Osoko bilkuran aurkeztutako zerrendari ez zaio oharrik egin. Ondorioz, batzorde ahaldunduak eginiko oharrak bere horretan onartu dira.

4. Euskaltzaindiaren 2021eko egutegia. Jasotako oharrak aztertu eta erabakiak hartu.

P. Zabaleta euskaltzainak, euskaltzain urgazleen eta ohorezkoen parte-hartzea sustatzeko eta errazteko asmoz, aurreko Osoko bilkuran irekitako eztabaidaren harira, hiru ekarpen berri jaso dira. Alde batetik, S. Aleman, A. Iñigo, P. Rekalde eta P. Salaberrik aurkeztutakoa. Beste aldetik, M. Azkaratek igorritakoa. Azkenik, X. Videgainek bidalitakoa.

Aurrekoan aditzera eman bezala, Osoko bilkuran bildutako guztiak bat datoz esatean euskaltzain urgazleen eta ohorezkoen parte-hartzea ehuntzea, erraztea eta indartzea garrantzitsua dela. Helburu hori lortzeko, egin beharreko bidean asmatzea da kontua: deialdiaren nondik norakoak, gaiak, formatua, ekarpenak jasotzeko era eta abar. Azkenean, S. Aleman, A. Iñigo, P. Rekalde eta P. Salaberri euskaltzainek proposatutakoaren bidetik, onetsi da bilera bat Baionan egitea, urtero Ipar Euskal Herriko euskaltzainekin egiten denaz landa, eta beste bat Bilbon, COVID-19a dela eta, zailtasunik ez bada behintzat. Bilkuren nondik norakoak zehazteko engaiamendua Zuzendaritzak hartu du.

5. Esku artekoak.

5.1. Etxezarra etxea baliatzeko, Gasteizko Udalak eta Euskaltzaindiak akordioa izenpetu zuten 2020ko azaroaren 11n. Akordio horren bidez, Gasteizko Udalak Euskaltzaindiari lagako dizkio *Etxezarra* deritzon eraikinaren 340 metro karratu. Udalak lekuaren jabari-emakida onetsi du, eta Euskaltzaindiak bere lana egin eta hizkuntza zabaltzeko jarduerak eskaini ahalko ditu bertan. Lagapenak 25 urte iraungo du eta doakoa izango da.

Euskaltzaindiak bere gain hartuko ditu horniduren gastuak, altzarien zuzkidura, garbiketa-, prebentzio- eta konponketa-lanak eta higieztina kargatzen duten zergak eta bestelako gastuak. Akademiak instalazioak egokitzea eta berrantolatzea aurrei-

kusi du. Batetik, Etxezarrak bulego-lanerako gunea izango du, eta, bestetik, kultura eta zabalkunde jarduerak (erakusketak, hitzaldiak...) egiteko gune zabala.

5.2. Oñatin aurkitutako XVI. mendeko testua aztertzeke eskaria egin dio Gipuzkoako Foru Aldundiak Euskaltzaindiari. Gipuzkoako Probintziako Artxibo Historikoan gordetako notario-protokolo batean jasota dagoen XVI. mendearen hasierako euskarazko testua aurkitu zuen Rosa Aierbe doktoreak. Gipuzkoako Foru Aldundiak duela zenbait egun Euskaltzaindiari igorri zion dokumentua, azterketa sakonagoa egin zezala proposatuta. Euskaltzaindiaren Zuzendaritzak eskaria onartu zuen, 2020ko abenduaren 10ean eginiko bilkuran. Zuzendaritzaren asmoa da diziplinarteko lantalde batek testua aztertzea, eta emaitzak argitaratzea Gipuzkoako Foru Aldundiarekin batera.

5.3. Gaur banatuko diren argitalpenak. Hiru dira:

Euskararen Herri Hizkeren Atlas XI.

Euskera 2019, 2, 1.

Narrazioak eta olerkiak 2019.

5.4. Hurrengo bilkurak. Urtarrileko bilkurei buruzko xehetasunak eman dira:

- Urtarrilaren 29an, ostiralean, 10:00etan, Osoko bilkura egingo da Donostian, Tabakalerako Kutxaren Kultura egoitzan.
- Urtarrilaren 29an, ostiralean, 12:00etan, 2019. urtearen bukaeran eta 2020an zendutako euskaltzainak gogorarazteko, Ageriko bilkura egingo da, Donostian, Tabakalerako Kutxaren Kultura egoitzan.

6. Azken ordukoak.

6.1. Akademia historikoen arteko agiri bateratua. Espainiako Kongresuan Hezkuntzari buruko Lege berria onartzeko ireki den prozesuaren inguruabarrean, hizkuntza ofizialkideak direla-eta esan direnei erantzunez, Akademia historikoen artean adierazpen bateratua egin dadin iradoki du Real Academia Galegaren buruak. Zuzendaritzak testuaren zirriborroa Osoko bilkuran bana dadin erabaki zuen, abenduaren 10ean eginiko bilkuran.

Horrela, Osoko bilkuran 2021eko urtarrilaren 21a bitartean oharrak egiteko aldia ireki da. Zuzendaritzak jasotako oharrak aztertuko ditu eta gainerako Akademiakin testu bat adosten saiatuko da.

6.2. Euskalkien sailkapen berria argitalpena dela eta, hainbat iritzi agertu dira eta iritzi horiek argitzea garrantzitsua da. Ez da astirik izan horretarako eta 2021eko urtarrileko Osoko bilkurarako utzi da gaia.

Eta beste aztergairik ez dela, Osoko bilkura bukatutzat eman da, 12:15 direnean.

Andres Urrutia Badiola,
euskaltzainburua

Xabier Kintana Urtiaga,
idazkaria